

tive (în jur de 6-7 state) și cei cărora nu le pasă și care sunt majoritari. Este un clivaj care transformă întreg jocul securității europene.

În chestiunile de apărare, inițiativa de la Weimar este diferită de Antanta Cordială, fiind preponderent politică și preocupată de generarea unor instituții. Însă este o inițiativă complementară Antantei Cordiale. Ideea unui HQ de planificare și coordonare la nivelul UE este un pas simbolic. Un statement care își propune să arate că și Europa este o putere politico-militară. Însă, în cele din urmă, Europa este dezbinată pe două probleme cruciale (altfel, condiții necesare pentru existența unei politici de apărare europene): suntem în dezacord în ceea ce privește utilizarea forței (Libia a expus clar această ruptură); nu suntem în consens asupra rolului pe care forța îl are în relațiile internaționale. Iar în chestiuni de apărare, Antanta Cordială vede lucrurile prin același filtru cognitiv. Dacă asta n-ar fi existat, probabil că nici intervenția NATO în Libia nu ar fi existat. Antanta Cordială a fost forța gravitațională a întregii operațiuni. Desigur, capacitățile inteligente furnizate de Statele Unite au fost esențiale. Au fost însă o condiție necesară, nu și suficientă.

În general, se observă că statele situate pe țărmurile Europei au o sensibilitate geografică aparte și investesc semnificativ în apărare – precum țările nordice. La fel, și statele din estul Europei sunt marcate de o conștiință a vulnerabilității lor estice. Însă, statele care sunt în centrul Europei se află într-un cocon. Nu le vizează nicio amenințare imediată. Toți vecinii lor sunt prietenoși. Iată noua diviziune care desparte Europa.

Etienne de Durand este cercetător la Institutul Francez de Relații Internaționale (IFRI), din Paris.

MINUSURILE REVENIRII ÎN NATO

Antanta Cordială nu exprimă interesul național al statului francez.

DE OLIVIER DE FRANCE

Nu sunt sigur de ce Franța a ales să renunțe la una dintre cele mai originale trăsături ale politicii sale externe și nici ce a avut de câștigat făcând această mișcare. Aproape că nu a existat dezbateră publică și nici consultare parlamentară care să discute în avans această decizie, deși se renunța la o trăsătură fundamentală gaullistă. Pare mai degrabă cruciada personală a unui președinte atlantist, decât o decizie națională bine ponderată.

În plus, Franța și-a asumat costuri considerabile prin „reîntoarcerea” în Alianță. Astfel de resurse ar fi fost mult mai oportune în susținerea politicii de apărare și securitate a UE. Dacă în trecut nonalinierii la pozițiile NATO era un motiv de mândrie și, totodată, un capital de presiune, aceasta a fost înlocuită de o politică a alinierii puțin confortabilă opiniei publice franceze.

*

Unul dintre argumentele pro a fost acela că reintegrarea va da greutate Franței în modelarea viitorului NATO, într-un moment în care se rediscuta conceptul strategic al Alianței. Istoria recentă contrazice această noțiune. Frustrarea ofițerilor francezi în timpul intervenției NATO din Libia a fost maximă. În mai multe rânduri, armata franceză a fost marginalizată, până acolo încât anumite lovituri aeriene au fost în întregime decise unilateral, fără consultarea aliaților. Totodată, informații sensibile au fost deseori ținute departe de ofițerii francezi. Dacă modul în care informația este împărtășită în vremuri de conflict devine un barometru al relației dintre state, atunci francezii, în ciuda tuturor intențiilor, se află încă la periferia NATO. Spre exemplu, ofițerilor francezi de rang înalt li s-a refuzat intrarea în Comandamentul Aerian Aliat de la Ramstein, pe motivul lipsei unor certificate de securitate „de 5 stele” – pe care le au țări precum Australia, Noua Zeelandă și Canada, dar nu Franța, în ciuda tehnologiei sale de înaltă calitate de colectare de imagini și informații. Este un exemplu de cum reintegrarea în NATO nu a livrat ceea ce se aștepta.

*

Noua Antantă Cordială pare să capete consistență în detrimentul altor dosare europene importante. Ca și Tratatul franco-britanic de la Saint-Malo din 1998, crucial pentru lansarea dimensiunii de securitate a UE, Antanta Cordială ar fi putut să reenergizeze politica de apărare a UE și să fie o locomotivă pentru politica externă europeană. În schimb, a vlăguit spiritele tuturor, făcând mult mai dificil pentru polonezi să vândă un proiect prioritar. Inițiativa de la Weimar este inclusivă, fiind deschisă și altor state europene și poate fi considerată drept o modalitate de consolidare a pilonului de securitate al UE. Este greu să vezi noua Antantă Cordială într-o lumină similară. O dovadă în acest sens este memo-ul confidențial recent al Ministerului francez al Apărării, care propunea avansul politicii de securitate și apărare a UE pe criteriul strict al apartenenței la zona euro.

Olivier de France este cercetător în cadrul biroului European Council of Foreign Relations - ECFR de la Paris.

